

ΝΕΥΡΟΠΕΠΤΙΔΙΑ-ΠΡΩΙΜΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ψ-3417	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΥΡΟΠΕΠΤΙΔΙΑ -ΠΡΩΙΜΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ		
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανδρονίκη Ραυτογιάννη		
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	Επίκουρη Καθηγήτρια Φυσιολογία της Συμπεριφοράς		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και ασκήσεις (παρουσιάσεις φοιτητών)	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δεξιοτήτων (Σεμινάριο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (απαραίτητη προαπαιτούμενη γνώση):	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=4037		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να δώσει το έναυσμα στους φοιτητές να εξερευνήσουν τη βιβλιογραφία σχετικά με τη νευροβιολογία των κοινωνικών συμπεριφορών, με τον ρόλο που διαδραματίζουν τα νευροπεπτιδία (ωκυτοκίνη, βαζοπρεσίνη) και τα πρώιμα στρεσογόνα γεγονότα στην *κοινωνική συμπεριφορά*. Αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσα από την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με:

- την *ορθή αναζήτηση σχετικών βιβλιογραφικών πηγών από ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων (Pubmed etc)*,
- την «κριτική» ανάλυση πάνω σε δημοσιευμένες ερευνητικές εργασίες,
- τη μελέτη πρωτότυπων ερευνητικών εργασιών,
- τη συγγραφή περιλήψεων από επιστημονικά άρθρα
- την (προφορική) παρουσίαση επιστημονικών μελετών (άρθρα)
- την εκπόνηση μιας συνθετικής-βιβλιογραφικής εργασίας

Έτσι, με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια αναμένεται να: έχει εκπληρώσει τους άνωθεν προαναφερθέντες σκοπούς. Επιπλέον να γνωρίζει τον ρόλο των συστημάτων της ωκυτοκίνης(και βασοπρεσίνης) στην κοινωνική συμπεριφορά, να κατανοεί το πως οι πρώιμες εμπειρίες μπορούν να τροποποιούν τα συστήματα αυτά επηρεάζοντας έτσι τη λειτουργία των διαφόρων περιοχών του «κοινωνικού εγκεφάλου» και κατ' επέκταση την κοινωνική συμπεριφορά. Να γνωρίζει τα είδη των πρώιμων εμπειριών, τους περιορισμούς που έχουν τα διάφορα ζωικά μοντέλα μελέτης/έρευνας, να παρουσιάζει με ορθό τρόπο ερευνητικά δεδομένα και να ασκεί «γόνιμη» κριτική πάνω σε ένα δημοσιευμένο άρθρο. Τέλος να έχει κατανοήσει τους περιορισμούς αλλά και τη δυνατότητα μελλοντικής χρήσης της ωκυτοκίνης ως μέτρο για θεραπευτικές παρεμβάσεις σε ψυχιατρικές διαταραχές που χαρακτηρίζονται από κοινωνική δυσλειτουργία όπως π.χ ο αυτισμός, η κατάθλιψη και άλλες διαταραχές.

Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν να παρακολουθήσουν το σεμινάριο υποχρεούνται:

- Να συντάξουν μια σύνθετη βιβλιογραφική εργασία που θα πρέπει να υποβληθεί μέχρι το τέλος της εξεταστικής περιόδου και το αργότερο ως την εξεταστική του Σεπτεμβρίου καθώς επίσης
- να παρουσιάσουν πρόσφατα δημοσιευμένα άρθρα που να άπτονται της θεματολογίας του εν λόγω σεμιναρίου. Τα άρθρα που θα παρουσιαστούν θα πρέπει να έχουν δημοσιευτεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
- Αυτόνομη εργασία.
- Άσκηση κριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Ομαδικότητα και ικανότητες συνεργασίας

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σχεδιασμός και οργάνωση επιστημονικής παρουσίασης (PowerPoint scientific presentations)

Εισαγωγή στην παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων/εργασιών
Πως παρουσιάζουμε ερευνητικά δεδομένα με αποτελεσματικό τρόπο;

Νευροπεπτίδια (έμφαση στην Ωκυτοκίνη)

Δομή και λειτουργίες
Η εμπλοκή και ο ρόλος τους στην κοινωνική συμπεριφορά

«Κοινωνικός εγκέφαλος»

Δίκτυο (νευρωνικό κύκλωμα) Κοινωνικής Συμπεριφοράς

Πρώιμες εμπειρίες

Κατηγορίες πρώιμων εμπειριών

Εισαγωγή στα Πειραματικά Ζωικά Μοντέλα Πρώιμων Εμπειριών

Νεογνικός χειρισμός (Early Handling)

Μητρική αποστέρηση/μητρικός αποχωρισμός (Maternal Deprivation/Separation) .

Άμεσες επιδράσεις του μητρικού αποχωρισμού -Μακροπρόθεσμες επιδράσεις της μητρικής αποστέρησης στην συμπεριφορά

Ανατροφή από μητέρες που επιδεικνύουν ιδιαίτερα «καλή» ή «κακή» μητρική συμπεριφορά- Παραλλαγές μητρικής φροντίδας.

Άνθρωποι και πειραματόζωα:

Γονίδια και περιβάλλον

Οι επιπτώσεις των πρώιμων εμπειριών

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Στην τάξη		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας UoC e-learn.		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας	ECTS μονάδες
		<i>Εξαμήνου</i>	
	Διαλέξεις και βίντεο	39	1,56
	Προετοιμασία προφορικής παρουσίασης	20	0,8
	Συγγραφή περιλήψεων επί των άρθρων που θα παρουσιαστούν	30	1,2
	Ανεξάρτητη μελέτη και σύνταξη άρθρου ανασκόπησης	65	2,6
	<i>Σύνολο Μαθήματος</i>	<i>154</i>	<i>6,16</i>

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παρουσίαση πρωτότυπου ερευνητικού άρθρου (30% της συνολικής βαθμολογίας) 2. Εβδομαδιαίες περιλήψεις πρωτότυπων ερευνητικών άρθρων και συμμετοχή στην συζήτηση στην αίθουσα (30%) 3. Συγγραφή βιβλιογραφικής εργασίας ανασκόπησης σε ειδικό θέμα του σεμιναρίου (40% της συνολικής βαθμολογίας) <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται κατά την πρώτη παράδοση που γίνεται στο χώρο του αμφιθεάτρου και είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος.</p>
--------------------------------	--

5.ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Froemke, R. C., & Young, L. J. (2021). Oxytocin, Neural Plasticity, and Social Behavior. *Annual review of neuroscience*, 44, 359–381. <https://doi.org/10.1146/annurev-neuro-102320-102847>
2. McEwen, B. S. (2003). Early life influences on life-long patterns of behavior and health. *Mental retardation and developmental disabilities research reviews*, 9(3), 149–154. <https://doi.org/10.1002/mrdd.10074>
3. Lee, H. J., Macbeth, A. H., Pagani, J. H., & Young, W. S., 3rd (2009). Oxytocin: the great facilitator of life. *Progress in neurobiology*, 88(2), 127–151. <https://doi.org/10.1016/j.pneurobio.2009.04.001>
4. Kompier, N. F., Keyesers, C., Gazzola, V., Lucassen, P. J., & Krugers, H. J. (2019). Early Life Adversity and Adult Social Behavior: Focus on Arginine Vasopressin and Oxytocin as Potential Mediators. *Frontiers in behavioral neuroscience*, 13, 143. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2019.00143>
5. Branchi, I., & Cirulli, F. (2014). Early experiences: building up the tools to face the challenges of adult life. *Developmental psychobiology*, 56(8), 1661–1674. <https://doi.org/10.1002/dev.21235>
6. Carter, C. S., Kenkel, W. M., MacLean, E. L., Wilson, S. R., Perkeybile, A. M., Yee, J. R., Ferris, C. F., Nazarloo, H. P., Porges, S. W., Davis, J. M., Connelly, J. J., & Kingsbury, M. A. (2020). Is Oxytocin "Nature's Medicine"? *Pharmacological reviews*, 72(4), 829–861. <https://doi.org/10.1124/pr.120.019398>
7. Dumais, K. M., & Veenema, A. H. (2016). Vasopressin and oxytocin receptor systems in the brain: Sex differences and sex-specific regulation of social behavior. *Frontiers in neuroendocrinology*, 40, 1–23. <https://doi.org/10.1016/j.yfrne.2015.04.003>
8. Jones, C., Barrera, I., Brothers, S., Ring, R., & Wahlestedt, C. (2017). Oxytocin and social functioning. *Dialogues in clinical neuroscience*, 19(2), 193–201. <https://doi.org/10.31887/DCNS.2017.19.2/cjones>
9. Smith, C. J. W., DiBenedictis, B. T., & Veenema, A. H. (2019). Comparing vasopressin and oxytocin fiber and receptor density patterns in the social behavior neural network: Implications for cross-system signaling. *Frontiers in neuroendocrinology*, 53, 100737. <https://doi.org/10.1016/j.yfrne.2019.02.001>
10. Marsh, N., Marsh, A. A., Lee, M. R., & Hurlemann, R. (2021). Oxytocin and the Neurobiology of Prosocial Behavior. *The Neuroscientist : a review journal bringing neurobiology, neurology and psychiatry*, 27(6), 604–619.

<https://doi.org/10.1177/1073858420960111>

11. Love T. M. (2014). Oxytocin, motivation and the role of dopamine. *Pharmacology, biochemistry, and behavior*, 119, 49–60.
<https://doi.org/10.1016/j.pbb.2013.06.011>
12. Kendrick, K. M., Guastella, A. J., & Becker, B. (2018). Overview of Human Oxytocin Research. *Current topics in behavioral neurosciences*, 35, 321–348. https://doi.org/10.1007/7854_2017_19

